

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ, ЯК ШЛЯХ ДО ЗНИЖЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ

Згода М.О.

Науковий керівник – Нікітченко О.Ю., канд. техн. наук, доцент

На сьогодні в європейських країнах головним механізмом забезпечення працівників правами на охорону їх життя та здоров'я у процесі трудової діяльності реалізовано на національному рівні, шляхом застосування ризикорієнтованого підходу у системі управління охороною праці. Правовими передумовами для цього стали: Директива Ради 89/391/ЄЕС про впровадження заходів для заохочення вдосконалень в сфері безпеки і охорони здоров'я працівників під час роботи, Хартія Співтовариства про соціальні права працівників, Європейська соціальна хартія.

У 2014 році між Україною, з однієї сторони, та Європейським союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони, підписано Угоду про асоціацію, що запровадила шлях реформування національного законодавства та наближення його до законодавчих актів Європейського союзу, у тому числі у сфері охорони праці.

Починаючи з цього часу, Україна стала на шлях імплементації європейського законодавства та запровадження ризикорієнтованого підходу у систему управління охороною праці на всіх рівнях.

Першим кроком стало схвалення розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 року Концепції реформування системи управління охороною праці в Україні. Запропоновані шляхи реформування дозволять зменшити кількість нормативно-правових актів з безпеки та гігієни праці; врахувати гендерні потреби та особливості працівників, які є важливими, у зв'язку з відкриттям раніше заборонених професій для жінок; здійснити перехід від заходів реагування на нещасні випадки, до заходів, які передбачають точне і постійне оцінювання виробничих ризиків, їх запобігання, а також заохочення до створення безпечних і здорових умов праці.

Наступним кроком стало впровадження ризикорієнтованого підходу до проведення заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства у сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, зайнятості населення, зайнятості та працевлаштування осіб з інвалідністю; заходів державного гірничого нагляду Державною службою України з питань праці, шляхом затвердження Постанови

Кабінетом Міністрів України від 06.02.2019 року ”Критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства у сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, поведінки з вибуховими матеріалами промислового призначення, зайнятості населення, зайнятості та працевлаштування осіб з інвалідністю, заходів державного гірничого нагляду Державною службою України з питань праці”.

Цією Постановою визначено єдиний підхід до планування перевірок Держпраці, з урахуванням трьох ступенів ризику діяльності суб’єктів господарювання: високого, середнього або незначного, що створює передумови прозорості діяльності посадових осіб Держпраці та прийнятих ними рішень за наслідками перевірок.

Незважаючи на позитивні кроки, наближення законодавства України до європейських стандартів та початку запровадження ризикорієнтованого підходу у систему управління охороною праці, ще залишає ряд невирішених питань, які постають перед державою.

Для цього, насамперед, необхідно:

- 1) реалізувати основні принципи ризикорієнтованого підходу у сфері охорони праці, що повинні відображатися у змінах до Закону України «Про охорону праці» та в інших нормативно – правових актах з безпеки та гігієни праці;
- 2) провести ідентифікацію виробничих небезпек, і створенні ними виробничі та професійні ризики на об’єктах різних галузей економіки;
- 3) розробити і впровадити у системі управління охороною праці наступних механізмів:
 - формування та функціонування дієвої системи запобігання виробничим ризикам у різних галузях економіки;
 - заохочення суб’єктів господарювання до створення безпечних і здорових умов праці, які ґрунтуються на принципах усунення небезпек, оцінювання, контролю та управління ризиками;
- 4) затвердити методики ідентифікації небезпек, їх оцінки, аналізу та управління;
- 5) запровадити оцінювання системи управління охороною праці у суб’єктів господарювання з урахуванням ризикорієнтованого підходу шляхом реалізації обов’язкового проходження аудитів стану охорони праці з залученням сторонніх компетентних організацій для проведення незалежної оцінки.